

Borgarráð

Tillaga um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur

Lagt er til að borgarráð samþykki að farið verði í frekari viðræður við Sögufélag um aðkomu Reykjavíkurborgar að útgáfu Íslandssögu með mögulega samlegð og hagkvæmni í huga í samræmi við hjálagt minnisblað um tillögu um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur. Jafnframt er lagt til að skipuð verði sérstök útgáfunefnd af Reykjavíkurborg sem hefur umsjón með útgáfu á ritum borgarinnar samkvæmt samningi við Sögufélag. Samningur þess efnis verður lagður fyrir borgarráð til staðfestingar og verður háður fjárhagsáætlun hvers árs.

Einar Þorsteinsson
borgarstjóri

Hjálagt:

Minnisblað Borgarsögusafns og skrifstofu borgarstjóra og borgarritara um tillögu um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur, dags. 29. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.

MINNISBLAÐ

Viðtakandi: Borgarráð

Sendandi: Borgarsögusafn og skrifstofa borgarstjóra og borgarritara

Tillaga um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur

Lagt er til við borgarráð að farið verði í viðræður við Sögufélag um aðkomu Reykjavíkurborgar að útgáfu Íslandssögu sem verður á formi smárita/bóka þar sem einstakir þættir sögunnar verða teknir fyrir.

Greinargerð:

Á fundi borgarstjórnar þann 17. janúar 2023 var samþykkt að vísa svohljóðandi tillögu borgarfulltrúa Vinstri grænna til meðferðar borgarráðs:

Borgarstjórn samþykkir að láta útbúa drög að kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun á nýrri sögu Reykjavíkur með það að markmiði að útgáfu slíks verks gæti lokið á árinu 2036, á 250 ára kaupstaðarafmæli Reykjavíkur. Áætlun þessi, sem unnin skal í samráði við Borgarsögusafn, liggja fyrir eigi síðar en 1. september nk.

Í greinargerð með tillögu Stefáns Pálssonar borgarfulltrúa segir m.a. að saga Reykjavíkur var gefin út í sex bindum í stóru broti sem út komu á árunum 1991-2002 í samvinnu Reykjavíkurborgar og bókaforlagsins Iðunnar sem sá um útgáfu. Talsverður aðdragandi var að útgáfunni því borgarstjórn samþykkti að ráðast í sagnritunina 1981. Fjórum árum síðar voru sagnfræðingarnir Guðjón Friðriksson og Eggert Þór Bernharðsson ráðnir til verksins og árið 1987 bættist sagnfræðingurinn Þorleifur Óskarsson í hópinn. Þá kemur fram í greinargerðinni að 2036, þegar Reykjavík mun fagna 250 ára afmæli sínu, verða fyrstu bækurnar í ritverkinu orðnar nærri hálfra aldar gamlar. Sögunni hefur vitaskuld fleygt fram á þessum tíma, ytri mörk borgarinnar hafa breyst og ný sjónarmið og nálganir komið fram í sagnfræði.

Með bréfi skrifstofu borgarstjórnar 1. febrúar 2023 með vísun í afgreiðslu borgarstjórnar frá 17. janúar 2023 á tillögu borgarfulltrúa Vinstri grænna um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur, ásamt fylgiskjöllum, var hún send skrifstofu borgarstjóra og borgarritara til meðferðar.

Borgarsögusafn hefur kannað leiðir í þessum efnum og rætt við fjölda aðila á sviði sagnfræðirannsókna og útgáfu. Eru þessar niðurstöður helstar:

- Saga Reykjavíkur sem vísað er til í greinargerð var gríðarlega metnaðarfullt og umfangsmikið verk. Þrír af helstu sagnfræðingum landsins unnu við rannsókn og ritun í fjölda ára og bækurnar sex voru einkar glæsilegar og vandaðar í alla staði. Þær eru efnismiklar og fjalla um ýmsa ólíka þætti í sögu borgarinnar og íbúa hennar og mikið var um frumrannsóknir í þeim efnum. Óhætt er að segja að þessi verk séu ákveðinn

hornsteinn í allri umfjöllun um sögu Reykjavíkur og standa þær vel fyrir sínu sem slíkar. Í ljósi umfangs þeirra verka, má ætla að kostnaður við sambærileg verk hlaupi á tugum milljóna.

- Þegar kemur að ákvörðun um ritun eða endurskoðun á sögu Reykjavíkur er brýnt að marka skýra sýn á ákveðin atriði varðandi tilgang og markmið við rannsóknina og miðlunina. Eins þarf að ákveða hvernig verk þetta á að vera, varðandi útgáfuna og efnistöð og ekki síst í tengslum við markhóp slíks verks. Mikilvægt er að vanda til verka við þá vinnu. Sem dæmi má nefna að full þörf er á að endurskoða ákveðna þætti sem fram koma í fyrri ritum, varðandi fyrstu byggð í Reykjavík. Nýlegar fornleifarannsóknir (m.a. í Aðalstræti) hafa bætt miklu við þekkingu um þá sögu, líkt og sjá má á Landnámssýningunni. Eins er brýnt að greina hvaða þætti úr sögunni er þörf á að rannsaka betur, þætti sem hugsanlega hefur ekki verið gefinn nægjanlegur gaumur. Má í því sambandi horfa til ýmissa hópa samfélagsins sem skort hefur rödd, ef svo má segja.
- Í ljósi reynslu útgáfuaðila, s.s. Forlagsins og Sögufélags, má ætla að markaðsforsendur fyrir stór ritverk í líkingu við *Sögu Reykjavíkur* séu verri en þær voru fyrir um tveimur áratugum. Bækur af þessari gerð seljast einfaldlega takmarkað. Það er umhugsunarefni.
- En nú liggur fyrir að Sögufélag hyggur á útgáfu Íslandssögu, sem verður á forni smárita/bóka þar sem einstakir þættir sögunnar verða teknir fyrir. Ráðgert er að útgáfan telji alls 80 smárit á komandi áratug, frá og með árinu 2024. Byggt er á danski fyrirmynd, sem hefur gefið góða raun. Sögufélag er helsti fagaðli landsins í útgáfu sagnfræðiverka og mikil reynsla er þar á bæ í þeim efnum. Í ritnefnd sitja Rósa Magnúsdóttir, Gunnar Þór Bjarnason og Kristín Svava Tómasdóttir, allt reyndir og vandaðir sagnfræðingar og höfundar fræðibóka. Áætlaður heildarkostnaður við hvert umsamið rit er á bilinu 4-5 mkr.

Borgarsögusafn hefur fengið kynningu á útgáfu Sögufélags og hugnast vel hvernig að málum verður staðið. Upp komu hugmyndir að kanna möguleika á því að flétta nýja útgáfu á sögu Reykjavíkur inn í þá útgáfu.

Kostir þess geta verið ýmsir:

- Þegar er búið að leggja drög að útgáfu þessara rita og móta hugmyndafræðina.
- Efnisval getur verið fjölbreytt og býður upp á fjölbreytni varðandi efnistöð og nálgun þannig að ólíkar raddir fái að heyrast.
- Sveigjanleiki í útgáfu og ekki eins mikil fjárhagsleg skuldbinding.

Í ljósi þessa er lagt til að farið verði í frekari viðræður við Sögufélag um aðkomu Reykjavíkurborgar að þeirri útgáfu með mögulega samlegð og hagkvæmni í huga. Í því gæti falist talsverður styrkur og slíkt samstarf gæti reynst báðum aðilum gæfuríkt. Hægt væri að semja um eitt rit í einu en miða við ákveðinn fjölda Reykjavíkurríta sem Reykjavíkurborg kæmi að í útgáfu Sögufélags og kostaði. Jafnframt yrði skipuð sérstök útgáfunefnd af Reykjavíkurborg sem hefði umsjón með útgáfu á ritum borgarinnar samkvæmt sérstökum rammamningi við Sögufélag sem yrði lagður fyrir borgarráð til staðfestingar hverju sinni og háður fjárhagsáætlun hvers árs.

Reykjavíkurborg

Guðbrandur Benediktsson
Safnstjóri Borgarsögusafns Reykjavíkur

Þorsteinn Gunnarsson
borgarritari

Hjálagt:

Tillaga borgarfulltrúa Vinstri grænna í borgarstjórn um kostnaðar og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur – 17. janúar 2023

Afgreiðslubríf: Tillaga borgarfulltrúa Vinstri grænna um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur – 19. janúar 2023

Borgarstjórn Reykjavíkur
17. janúar 2023

Tillaga borgarfulltrúa Vinstri grænna um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur

Borgarstjórn samþykkir að láta útbúa drög að kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun á nýrri sögu Reykjavíkur með það að markmiði að útgáfu slíks verks gæti lokið á árinu 2036, á 250 ára kaupstaðarafmæli Reykjavíkur. Áætlun þessi, sem unnin skal í samráði við Borgarsögusafn, liggi fyrir eigi síðar en 1. september nk.

Greinargerð

Saga Reykjavíkur var gefin út í sex bindum í stóru broti sem út komu á árunum 1991-2002 í samvinnu Reykjavíkurborgar og bókaforlagsins Iðunnar sem sá um útgáfu. Aðdragandi verksins var langur. Borgarstjórn samþykkti að ráðast í sagnritunina þegar á árinu 1981. Fjórum árum síðar voru sagnfræðingarnir Guðjón Friðriksson og Eggert Þór Bernharðsson ráðnir til verksins og árið 1987 bættist sagnfræðingurinn Þorleifur Óskarsson í hópinn. Af þessu má sjá að meðgöngutími verka af þessu tagi er ekki skammur.

Árið 2036, þegar Reykjavík mun fagna 250 ára afmæli sínu, verða fyrstu bækurnar í ritverkinu orðnar nærri hálftrar aldar gamlar. Sögunni hefur vitaskuld fleygt fram á þessum tíma, ytri mörk borgarinnar hafa breyst og ný sjónarmið og nálganir komið fram í sagnfræði. Það er því ekki á nokkurn hátt á gömlu Reykjavíkursögubækurnar hallað þótt farið sé að huga að nýrri sagnritun. Þvert á móti er slík ritun orðin vel tímabær. Sívirk rannsókn og aukinn skilningur borgarbúa á sögu sinni er dýrmæt menningarleg auðlind og getur einnig skipt miklu máli varðandi ferðamennsku o.fl.

Með samþykkt tillögunnar er ekki verið að taka ákvörðun um að ráðast í sagnritun og beinn kostnaður sem af henni hlýst mun einkum felast í vinnu starfsmanna borgarinnar. Með slíkri áætlun væri hins vegar komin forsenda fyrir upplýstri ákvörðun borgarstjórnar um framhaldið í fyllingu tímans.

Borgarráð

Afgreiðslubréf: Tillaga borgarfulltrúa Vinstri grænna um kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun sögu Reykjavíkur

Á fundi borgarstjórnar þann 17. janúar 2023 var samþykkt að vísa svohljóðandi tillaga borgarfulltrúa Vinstri grænna til meðferðar borgarráðs:

Borgarstjórn samþykkir að láta útbúa drög að kostnaðar- og verkáætlun fyrir ritun á nýrri sögu Reykjavíkur með það að markmiði að útgáfu slíks verks gæti lokið á árinu 2036, á 250 ára kaupstaðarafmæli Reykjavíkur. Áætlun þessi, sem unnin skal í samráði við Borgarsögusafn, liggja fyrir eigi síðar en 1. september nk.

Það tilkynnist hér með.
Greinargerð fylgir tillögunni.

Helga Björk Laxdal
e.u.